

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)

Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)

Сучавський університет ім. Стефана чел Маре (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)

Київський національний університет будівництва і архітектури (Україна)

Сумський державний університет (Україна)

Сумський національний аграрний університет (Україна)

Національний університет «Запорізька політехніка» (Україна)

Державна установа

«Інститут економіки та прогнозування НАН України» (Україна)

Державна установа

«Інститут демографії та проблем якості життя НАН України» (Україна)

Державна податкова інспекція у м. Полтава Головного управління Державної
податкової служби у Полтавській області (Україна)

Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Спілка аудиторів України» (Україна)

Торгово-промислова палата України (Україна)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЗБІРНИК

II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції
«СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В
УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

06 червня 2024 року

ПОЛТАВА

МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ВЕКТОР УКРАЇНИ: ВОЄННІ ВИКЛИКИ

Формуючи внутрішню та зовнішню економічну політику в умовах російської агресії, країна має вивчати реалії світового та міжнародного ринків, досліджувати систему взаємозалежних міжнародних економічних відносин. Світовий досвід розвитку господарства в умовах глобалізації призвів суспільство до якісного економічного зростання, до високої стадії його інтеграції. Тому міжнародні економічні орієнтири держави покликані враховувати увесь комплекс зовнішніх ризиків, викликів та загроз, які є актуальними у чітко визначеному реальному просторі, з метою забезпечення національних інтересів.

Повномасштабне російське вторгнення на територію України негативно вплинуло на зовнішньоекономічну діяльність країни. 24 лютого 2022 року Верховною Радою України було введено воєнний стан і національна економіка почала своє функціонування в воєнному режимі. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», воєнний стан визначається як особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу та передбачає надання відповідним органам державної влади повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки [1]. 28 лютого 2022 р. Україна подала заявку на вступ до ЄС, було розпочато розгляд заявки та прийняття рішення щодо цього питання. Наразі наша країна здобула значну вагу на міжнародній арені як держава з потужним військовим потенціалом, яка може протистояти навалі російської агресії та згрупувати навколо себе найбільш впливові країни світу.

Міжнародні економічні відносини розуміються як основна частина економічних відносин, які складаються в інституційних структурах. В умовах воєнного стану зростає використання економічних інструментів для досягнення геополітичних цілей. Міжнародне пересування товарів, послуг, робіт, капіталів, наукових технологій є визначальним чинником економічного розвитку держави. В результаті це призводить до збільшення ефективності суспільного виробництва, покращення якості використання виробничих ресурсів в країні.

Водночас в умовах воєнної агресії вводяться економічні санкції, що діють як інструмент державного управління, поряд з військовими. Такі інструменти включають все, від позитивних економічних інструментів, таких як торгові та інвестиційні угоди, до примусових, таких як обмеження імпорту, руху капіталу тощо. Наразі економічна незалежність і здатність до самостійного протистояння економічним шокам є критичною потребою. В таких умовах варто робити акцент на стимулювання внутрішнього виробництва, диверсифікацію експорту, та зменшення залежності від зовнішніх ринків. Для регулювання таких процесів має бути лідерство уряду, а також регіональних органів влади.

Суттєве значення для розвитку міжнародних економічних відносин є продовження реформ, що зміцнюють демократію та правову державу, адже це забезпечує стійкість суспільства в умовах зовнішніх і внутрішніх викликів. Аналітики акцентують увагу на продовженні реформ, що забезпечують прозорість урядування, боротьбу з корупцією та захист прав громадян [2]. Водночас співпраця з європейськими країнами і поглиблення інтеграційних процесів можуть слугувати міцним фундаментом для подолання майбутніх викликів, зокрема в контексті зміцнення обороноздатності та економічної безпеки.

З метою підтримки економіки України Європейським Парламентом 19 травня 2022 року було підтримано пропозицію скасування імпортного мита на весь вітчизняний експорт до країн Європейського Союзу терміном на 1 рік. Дані заходи скасовують ввізне мито на промислову продукцію, фрукти, овочі, антидемпінгове мито та захисні заходи щодо імпортування сталі. Такі дії значною мірою полегшили поставку промислових та

сільськогосподарських товарів до Європейського Союзу

Наразі, підтримуючи дружні відносини з лідерами ЄС, Україні слід максимально використовувати ці відносини для подальшої інтеграції та співпраці, розвивати багатовекторні економічні відносини. Це стосується не тільки з питань підтримки в оборонній сфері та безпековій політиці, але й з економічних ініціатив, спрямованих на забезпечення стійкості та розвитку держави та конкретних регіонів.

В умовах сьогодення важливим завданням країни є не тільки вистояти проти загарбника та зберегти свою суб'єктність, суверенітет, територіальну цілісність, але й зміцнювати далі свою роль на міжнародній арені, що дозволить Україні заручитися потужною підтримкою цивілізованих країн світу, без якої існування країни в умовах масштабних воєнних дій на її території буде складним. Так вартість збитків і втрат від російської агресії вже сягають рекордних величин, а падіння реального ВВП в Україні є більш глибоким, ніж у більшості країн, які мали досвід збройних конфліктів. Експерти Світового банку і Єврокомісії оцінюють пошкодження від війни в Україні в період з 24 лютого 2022 р. до 24 лютого 2023 р. в сумі 134,7 млрд доларів, а потреби у відновленні – 410,6 млрд. доларів. [3]. У той же час Україні вдалося утримати макрофінансову стабільність і залучити значні обсяги міжнародної допомоги, що позитивно впливатиме на перспективи поствоєнного відновлення. Надалі країна потребує військової, гуманітарної, фінансової допомоги, отримання якої будується саме на зовнішньополітичних діях держави, стратегіях побудови міцних партнерських стосунків з країнами світу.

Зовнішні фактори впливають на сучасний стан суспільного розвитку, економічні процеси, політичні процеси, інноваційні процеси, екологічний стан та рівень посилення культурологічних тенденцій. Сучасні міжнародні трансформації включають глобалізацію, інтелектуалізацію праці та соціалізацію [4]. Так попри війну, українська економіка почала відновлюватись, а міжнародні партнери відзначають курсову та макроекономічну стабільність. Міжнародна підтримка України, що забезпечує соціальні виплати та здатність уряду виконувати свої функції, в 2023 році склала близько 40 мільярдів доларів. Подібний обсяг підтримки очікується і в 2024 році [5]. Водночас в країні розробляються плани повоєнного відновлення, реалізація яких також неможлива без міжнародної економічної підтримки і створення сприятливих правових та економічних умов для розвитку певних видів господарської діяльності: будівельна діяльність, енергопостачання, агробізнес, військова промисловість і певних суспільних відносин: земельних, інвестиційних тощо.

Повномасштабна війна Росії проти України спричинила певну трансформацію державних і міжнародних інститутів, дала поштовх для переосмислення і переоцінки міжнародних економічних відносин, засобів і методів в роботі урядових і господарських організацій, які ефективно впливатимуть на досягнення Перемоги.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/card2#Card>
2. Як ЄС та Україна подолали виклики в умовах геополітичної невизначеності. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3825553-ak-es-ta-ukraini-podolati-vikliki-v-umovah-geopolitichnoi-neviznachenosti.html>
3. Фінансово-економічні наслідки війни URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/550614_finansvoekonomichni_naslidki.html
4. Титаренко Л.М., Левченко І.В.,Потькало К.О. Пріоритети корпоративної культури в умовах міжнародних трансформацій. Економіка і регіон.2024. № 1(92). С.81.
5. МВФ: Україна здивувала економічним прогресом під час війни URL: <https://www.holosameryky.com/a/7414821.htmlw.ukrinform>